

UAB „ŠIAULIŲ VANDENYS“ 2026-2028 METŲ KORUPCIJOS PREVENCIJOS VEIKSMŲ PLANAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. UAB „Šiaulių vandenys“ 2026-2028 metų korupcijos prevencijos veiksmų planas (toliau – Veiksmų planas) parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu, 2022-2033 metų Nacionaline darbotvarke korupcijos prevencijos klausimais, patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2022 m. birželio 28 d. nutarimu Nr. XIV-1178 „Dėl 2022-2033 metų nacionalinės darbotvarkės korupcijos prevencijos klausimais patvirtinimo“, Nacionalinės darbotvarkės korupcijos prevencijos klausimais planu, „Korupcijos prevencijos veiksmų planų, jų projektų ir planų įgyvendinimo vertinimo tvarkos aprašu“, patvirtintu Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2021 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. 2-283 „Dėl Korupcijos prevencijos veiksmų planų, jų projektų ir planų įgyvendinimo vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ ir kitais teisės aktais, reglamentuojančiais korupcijos prevencijos veiklą.

2. Veiksmų plano paskirtis – užtikrinti Uždarnosios akcinės bendrovės „Šiaulių vandenys“ (toliau – Bendrovė, UAB „Šiaulių vandenys“) veiklos skaidrumą, teisinių ir antikorupcinių principų laikymąsi, siekti užkirsti kelią korupcijos atsiradimui ir plėtrai Bendrovėje.

3. Veiksmų plano strateginės kryptys – korupcijos prevencija (kontrolės užtikrinimas) ir antikorupcinis švietimas (antikorupcinės aplinkos kūrimas).

4. Veiksmų plane vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip apibrėžtos Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatyme (toliau – Korupcijos prevencijos įstatymas) ir kituose teisės aktuose.

II SKYRIUS APLINKOS ANALIZĖ

5. Nacionalinėje kovos su korupcija programoje, korupcija nurodoma kaip viena iš nacionalinių grėsmių valstybei ir kaip vienas iš pavojingiausių socialinių reiškinių, keliantis grėsmę žmogaus teisėms, demokratijai ir teisinei valstybei, iškreipiantis socialinį teisingumą, sąžiningą konkurenciją, verslo sąlygas, mažinantis ekonomikos augimą, keliantis pavojų valstybės valdymui, valstybės ir savivaldybių įstaigų stabilumui ir visuomenės moralei. Korupcija sietina su biurokratija ir per dideliu reglamentavimo mastu, sprendimų diskrecijos ir atskaitingumo pusiausvyros nebuvimu.

6. Tarptautinė organizacija „Transparency International“ 2024 metais atliko sociologinį tyrimą „Korupcijos suvokimo indeksas“ (KSI), kuris parodo, kaip šalyje suvokiama valstybės bei savivaldybių tarnautojų ir politikų korupcija (matuojama 100 balų skalėje: 100 balų žymi labai skaidrią valstybę, 0 – labai korumpuotą). Atlikto tyrimo duomenys parodė, kad Lietuvai skirti 63 balai iš 100 galimų ir 32 vieta 180 šalių sąrašė. Lietuva užima 12 vietą tarp Europos Sąjungos valstybių narių. Lyginant Baltijos šalių KSI, Lietuva užima antrą vietą (Estija gavo 76 balus ir užėmė 13 vietą, Latvija gavo 59 balus ir užėmė 38 vietą). Pirmoje vietoje pasaulyje išlieka Danija (90 balų), tarp geriausiai įvertintų šalių taip pat yra Suomija (88 balai), Singapūras (84 balai) ir Naujoji Zelandija (83 balai). Lietuvos KSI nuo 2012 metų, nors ir nesparčiai, tačiau keitėsi didėjančia tvarka (2012 m. – 54 balai, žemiausias turėtas įvertinimas; bei šiuo metu, 2024 m. – 63 balai, t. y. aukščiausias rezultatas). KSI yra vienas garsiausių

pasaulyje korupcijos suvokimo tyrimų, parodantis, kaip įvairioms pasaulio valstybėms pavyksta kontroliuoti korupciją.

2024 m. sausio – birželio mėnesiais rinkos tyrimų įmonė „Kokybės ekspertai“ atliko tyrimą „Lietuvos korupcijos žemėlapis 2023–2024 m.“, kurį inicijavo Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba.

Buvo tiriamos trys tikslinės grupės: Lietuvos gyventojai, verslo įmonių vadovai ir valstybės tarnautojai. Iš viso buvo apklaustas 1001 Lietuvos gyventojas, 503 verslo įmonių vadovai, 1374 valstybės tarnautojai.

Tyrimo tikslas: nustatyti gyventojų, valstybės tarnautojų ir įmonių vadovų požiūrį į korupciją, jų asmeninę patirtį, atskleisti priežastis bei sąlygas, darančias įtaką ir formuojančias visuomenės požiūrį į korupciją, įvertinti jų antikorupcinį potencialą bei atskleisti geografinius ir institucinius korupcijos pasireiškimo aspektus.

Tarp Lietuvos gyventojams aktualių problemų korupcija užima 5-ą vietą, o kaip svarbesnes problemas gyventojai nurodo dideles kainas/infliaciją, mažus atlyginimus, sveikatos apsaugos problemas ir narkotikų vartojimą.

Įmonių vadovai korupciją, kaip labai rimtą problemą, paminėjo 9-oje vietoje, valstybės tarnautojai, iš visų pateiktų problemų, korupciją priskyrė 7-ai vietai.

Atvirame klausime apie korumpuotas įstaigas, gyventojai dažniausiai nurodė gydymo įstaigas (49 %), teismus (42 %), Seimą (40 %), partijas (25 %), savivaldybes (25 %). Įmonių vadovų nuomone, Seimas (24 %), gydymo įstaigos (17 %) ir teismai (10 %) yra labiausiai korumpuotos institucijos. Valstybės tarnautojai iš dalies sutinka ir institucijas reitinguoja taip: gydymo įstaigos (35 %); Seimas (18 %); savivaldybės ir jų valdomos įmonės (10 %). Kaip matyti, visos trys tikslinės grupės atvirame klausime dažniausiai nurodydavo gydymo įstaigas, teismus, Seimą.

7. Bendrovė antikorupciniu požiūriu nepatenka į didelę grėsmę skaidrumui keliančias įstaigas, t. y. Bendrovėje vykdoma veikla gyventojams nesukelia minčių apie korupciją, tačiau Bendrovė, turi prisidėti prie vykdomos kovos su korupcija, imdamasi iniciatyvų, kurių pagrindu gerėtų ir skaidrėtų ne tik Bendrovės valdymas, bet būtų gerinamas ir visos savivaldybės įvaizdis.

8. Įgyvendinant „UAB „Šiaulių vandenys“ korupcijos prevencijos veiksmų planą 2023-2025 metams“, buvo atliktos dvi apklausos Bendrovės darbuotojų tolerancijos korupcijai lygiui nustatyti (anketas peržiūrėjo 123 darbuotojas, faktiškai apklausoje dalyvavo 69 respondentai). Apibendrinant 2023 ir 2024 metais atliktas apklausas, pažymėtina:

8.1. kad didžioji dalis darbuotojų žino kokios korupcijos prevencijos priemonės Bendrovėje taikomos;

8.2. žino kur pranešti apie kyšį ar kitas korupcijos apraiškas bei supranta apie kylančią atsakomybę korupcijos atveju ir kt.;

8.3. svarbu pažymėti, kad apibendrinus darbuotojų atsakymus, susijusius su pranešimu apie korupcijos atvejus, darytina išvada, kad darbuotojų antikorupcinis sąmoningumas didėja. 2024 m. vykdytos apklausos duomenimis iš 47 respondentų 31 nurodė, kad apie žinomą korupcijos atvejį praneštų, 16 respondentų nurodė, kad nepraneštų. Atsižvelgiant į tai, kad 2023 m. vykdant apklausą iš 22 respondentų į šį klausimą teigiamai atsakė tik 4;

8.4. Nors visi darbuotojai pasirašytinai yra supažindinami su Bendrovėje įdiegtomis korupcijos prevencijos priemonėmis, ši informacija darbuotojams siunčiama ir pakartotinai, taip pat skelbiama viešai, vis tik dalis darbuotojų nurodo, kad apie tokias priemones nežino, tai reiškia, kad dalis darbuotojų paviršutiniškai susipažįsta su Bendrovėje vykdomomis korupcijos prevencijos priemonėmis, jų nevertina rimtai arba nesusipažįsta su pateikta informacija. Tai laikytina probleminiu reiškiniu, kadangi anketas peržiūrėjo 123 respondentai, o į klausimus faktiškai atsakė 69 respondentai, net 54 darbuotojai nematė būtinybės atsakyti į anketos klausimus. Paraginus respondentes aktyviau dalyvauti apklausose, dalis jų į klausimus atsakė, kiti nurodė, kad Bendrovėje korupcijos apraiškų nėra, todėl į klausimus atsakyti

netikslinga. Atsižvelgiant į darbuotojų pateiktus atsakymus bei žodžiu nurodytas priežastis, susidariusi situacija gali būti spręstina organizuojant darbuotojų antikorpucinį švietimą.

9. 2023 ir 2025 metais parengtos motyvuotos išvados dėl veiklos sričių, kuriose galima korupcijos pasireiškimo tikimybė:

9.1. 2023 metais – Transporto ir mechanikos skyriuje, siekiant nustatyti korupcijos rizikos veiksnius degalų normų nustatymo transporto priemonėms ir (ar) įrenginiams, degalų apskaitos vykdymo, kelionės lapų užpildymo ir papildomų mokamų paslaugų teikimo procesuose.

Be darbo organizavimo trūkumų (dėl kurių organizavimo tobulinimo buvo pateiktos rekomendacijos) buvo nustatyta, kad netinkamai teikiamos papildomos mokamos paslaugos, t. y. nuotekų išvežimo ir tvarkymo asenizacinėmis transporto priemonėmis paslaugų teikimas užsakovams.

9.2. 2025 metais:

9.2.1. Klientų aptarnavimo ir pardavimų skyriuje (toliau – KAPS), siekiant nustatyti korupcijos rizikos veiksnius KAPS darbuotojams atliekant vartotojų skaitiklių keitimo, rodmenų nustatymo bei kitų paslaugų teikimo, funkcijas;

9.2.2. Tiekimo ir transporto skyriuje (toliau – TTS) atliktas tik kontrolinis tikrinimas, siekiant patikrinti, ar tinkamai vykdoma nuotekų išvežimo ir tvarkymo paslaugų teikimo kontrolė bei ar anksčiau pateiktos rekomendacijos įgyvendintos.

Atlikus korupcijos pasireiškimo tyrimą KAPS ir TTS korupcinio pobūdžio pažeidimų tiriamuoju laikotarpiu nenustatyta. Pateiktos rekomendacijos dėl darbo organizavimo tobulinimo, vidaus teisės aktų atnaujinimo.

10. Korupcijos prevencijos priemonių įgyvendinimas Bendrovėje:

10.1. Bendrovės generalinio direktoriaus įsakymu paskirti darbuotojai, atsakingi už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą Bendrovėje bei Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo (toliau – VPIDĮ) nuostatų įgyvendinimo kontrolę;

10.2. parengtos ir patvirtintos korupcijos prevencijos priemonės (Korupcijos prevencijos veiksmų planas, UAB „Šiaulių vandenys“ antikorpucinio elgesio kodeksas, UAB „Šiaulių vandenys“ etikos kodeksas, UAB „Šiaulių vandenys“ privačių interesų deklaravimo tvarkos aprašas, UAB „Šiaulių vandenys“ veiklos skaidrumo politika);

10.3. Bendrovėje valdomos vidinio ir išorinio nepotizmo rizikos;

10.4. kontroliuojama kaip darbuotojai įgyvendina VPIDĮ nuostatas. Atlikti periodiniai patikrinimai dėl interesų deklaravimą reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatytų deklaracijos pateikimo terminų laikymosi, pažeidimų nenustatyta;

10.5. 2025 m. Vyriausioji tarnybinės etikos komisija (toliau – VTEK) per Privačių interesų registrą (PINREG) Bendrovei priskyrė atsakyti į Bendrąjį organizacijos atitikties įsivertinimo klausimą, klausimus organizacijos vadovui ir klausimus atitikties pareigūnui (įgaliotam asmeniui). VTEK, įvertinusi atsakymus, pateikė rekomendacijas kokių veiksmų būtina imtis, siekiant optimizuoti įgalioto asmens funkcijas, valdyti Bendrovės veiklos atitikties VPIDĮ nuostatoms rizikas, įgyvendinant VPIDĮ nuostatų vykdymo priežiūrą, kontrolę bei pažeidimų prevenciją, kadangi privatus interesas taip pat gali būti riziką keliantis veiksnys, jeigu Bendrovėje vadovų ir darbuotojų privatus interesai nėra valdomi;

10.6. Bendrovės interneto svetainėje: www.siauliuvandenys.lt skyriuje „Korupcijos prevencija“:

10.6.1. pateikiama informacija apie asmenį, Bendrovėje atsakingą už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą;

10.6.2. sudaryta galimybė skelbti informaciją apie nustatytus korupcijos atvejus;

10.6.3. sudaryta galimybė asmenims pranešti apie galimus korupcinio pobūdžio teisės pažeidimus ir kitus galimai neteisėtus Bendrovės darbuotojų veiksmus (užtikrinant konfidencialumą, kiek objektyviai įmanoma).

10.7. didinant antikorpucinį švietimą Bendrovės darbuotojai dalyvauja Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos Šiaulių valdybos organizuojamose diskusijose, mokymuose, seminaruose

antikorupcine tema, metodinės pagalbos renginiuose. Iš viso antikorupciniame švietime 2024 ir 2025 metais dalyvavo 227 Bendrovės darbuotojai.

10.8. 2025 m. Bendrovės darbuotojai, privalantys deklaruoti privačius interesus, išklausė VTEK parengtus nuotolinius mokymus „Privačių interesų deklaravimas“.

10.9. Bendrovė, siekdama viešumo ir skaidrumo, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymo 11 straipsnio 6 dalimi, skelbia informacija apie suteiktą paramą (teisės aktuose numatyto laikotarpio), peržiūrėtas ir atnaujintas Paramos teikimo aprašas bei viešai skelbiamas paramos prašymų teikimo laikotarpis.

11. Svarbu paminėti, kad 2023-2024 nebuvo gauta pranešimų apie Bendrovės darbuotojų galimai padarytas korupcinio pobūdžio veikas. 2025 metais per Bendrovės vidinį informacijos apie pažeidimus teikimo kanalą buvo kreiptasi vieną kartą, tačiau kreipiantysis asmuo prašė pateikti atsakymus į pateiktus klausimus, pranešimo, apie galimą darbuotojų korupcinio pobūdžio veiką, nepateikė.

12. Apibendrinus 2023-2025 m. korupcijos prevencijos veiksmų plano vykdymą ir nustatytų priemonių įgyvendinimą bei įvertinus įgyvendintą 2023-2025 metų Bendrovės korupcijos prevencijos veiksmų planą ir aptartus statistinius duomenis, išskirtinos šios Bendrovės stiprybės, silpnybės, galimybės bei grėsmės korupcijos prevencijos srityje:

12.1. Stiprybės:

12.1.1. atsakingo asmens už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą Bendrovėje, paskyrimas;

12.1.2. nuosekliai vystoma antikorupcinė politika;

12.1.3. nuolatinis darbuotojų švietimas antikorupcine tema.

12.2. Silpnybės:

12.2.1. teisinis reglamentavimas (sutarčių su prekių tiekėjais, paslaugų teikėjais bei darbų rangovais kontrolė ar priežiūra);

12.2.2. dideli darbuotojų darbo krūviai, dėl kurių yra galimos klaidos, kurios gali būti įvardintos kaip turinčios korupcijos apraiškas;

12.2.3. formalus darbuotojų požiūris į vykdomas korupcijos prevencijos veiklas.

12.3. Galimybės:

12.3.1. viešųjų ir privačių interesų deklaravimo kontrolė;

12.3.2. vadovų antikorupcinių iniciatyvų palaikymas;

12.3.3. darbuotojų kompetencijų stiprinimas vykdant antikorupcinės aplinkos kūrimą;

12.3.4. interesų konfliktų sprendimas (interesų konfliktų deklaravimas).

12.4. Grėsmės:

12.4.1. darbuotojų vengimas dalyvauti antikorupcinėje veikloje ar korupcijos prevencijos srities reikšmingumo neįvertinimas;

12.4.2. darbuotojų ar visuomenės pakantumas korupcijai;

12.4.3. nepotizmas / kronizmas.

III SKYRIUS VEIKSMŲ PLANO TIKSLAI, UŽDAVINIAI

13. Veiksmų plano pirmas tikslas – didinti skaidrumo kultūrą Bendrovėje.

14. Uždaviniai Veiksmų plano pirmajam tikslui pasiekti:

14.1.1. tobulinti antikorupcinę aplinką;

14.1.2. skatinti, koordinuoti ir kontroliuoti korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemonių įgyvendinimą Bendrovėje.

15. Veiksmų plano antrasis tikslas – siekti didesnio Bendrovės priimamų sprendimų ir procedūrų skaidrumo, veiklos viešumo, atskaitingumo visuomenei.

16. Uždaviniai Veiksmų plano antrajam tikslui pasiekti:

16.1.1. siekti, kad Bendrovėje būtų valdomas nepotizmas (darbuotojai, Bendrovėje nustatyta tvarka, informuotų apie nepotizmą ir nusišalintų priimant sprendimus);

16.1.2. viešai skelbti informaciją apie Bendrovės antikorupcinę veiklą;

16.1.3. siekti, kad Bendrovėje būtų vykdoma viešųjų ir privačių interesų derinimo prevencija.

17. Veiksmų plano trečiasis tikslas – ugdyti Bendrovės darbuotojų antikorupcinį sąmoningumą ir atsparumą korupcijai.

17.1. Uždaviniai Veiksmų plano trečiajam tikslui pasiekti:

17.2. ugdyti Bendrovės darbuotojų antikorupcinį sąmoningumą;

17.3. užtikrinti antikorupcinių priemonių įgyvendinimo kontrolę;

17.4. didinti Bendrovės darbuotojų žinias apie pranešėjų apsaugą.

18. Veiksmų plano uždavinių įgyvendinimas vertinamas pagal Veiksmų plano priede nustatytų priemonių įgyvendinimą ir laukiamo rezultato kriterijus. Veiksmų plano priemonės, vykdytojai, laukiami rezultatai, laukiamo rezultato kriterijai nurodyti Veiksmų plano priede, kuris yra neatskiriama Veiksmų plano dalis, užtikrinanti Veiksmų plano įgyvendinimą.

19. Veiksmų plano uždavinių įgyvendinimas vertinamas pagal nustatytus laukiamo rezultato kriterijus. Už duomenų, reikalingų nustatyti, ar šie kriterijai pasiekti, surinkimą pagal kompetenciją atsako Veiksmų plano priemonių plane nurodyti vykdytojai.

20. Atskiros Veiksmų plano įgyvendinimo priemonės vertinamos pagal jų įgyvendinimo būklę.

IV SKYRIUS

VEIKSMŲ PLANO ĮGYVENDINIMAS, KONTROLĖ IR FINANSAVIMAS

21. Veiksmų planas įgyvendinamas pagal Veiksmų plano priede pateiktą Veiksmų plano įgyvendinimo priemonių planą, kuris nustato įgyvendinimo priemones, laukiamus rezultatus, jų vykdymo terminus ir atsakingus vykdytojus.

22. Už Veiksmų plano ir jo priemonių įgyvendinimą atsako Bendrovės generalinis direktorius.

23. Veiksmų plano įgyvendinimą koordinuoja ir kontroliuoja Bendrovės darbuotojas, atsakingas už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą. Apie Veiksmų plano priemonių vykdymo eigą vieną kartą metuose (arba pagal poreikį) informuojamas Bendrovės generalinis direktorius.

24. Konkrečių Veiksmų plano priemonių įgyvendinimą koordinuoja ir kontroliuoja pagal kompetenciją Veiksmų plano priemonių įgyvendinimo plane nurodyti vykdytojai. Jeigu nurodyti keli už Veiksmų plano priemonės įgyvendinimą atsakingi vykdytojai, pagrindiniu atsakingu vykdytoju laikomas pirmasis nurodytas vykdytojas. Kiti vykdytojai prisideda prie priemonės įgyvendinimo pagal kompetenciją teikdami informaciją ar kitaip padėdami pagrindiniam vykdytojui.

25. Veiksmų plano įgyvendinimo priemonių vykdytojai pasibaigus metams, ne vėliau kaip iki sausio 20 d., pateikia už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingam asmeniui, apibendrintą informaciją apie jiems priskirtų Veiksmų plano priemonių įgyvendinimo eigą, pasiektus rezultatus.

26. Už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingas asmuo apibendrina iš vykdytojų gautą informaciją apie priemonių įgyvendinimą, pasiektus rezultatus ir ne vėliau kaip iki kovo 15 d. parengia Veiksmų plano įgyvendinimo metinę ataskaitą ir pateikia susipažinti Bendrovės generaliniam direktoriui, Bendrovės darbuotojams ir paskelbia ją Bendrovės internetinėje svetainėje.

27. Veiksmų plano priemonių įgyvendinimo vykdytojai, atsižvelgdami į kintančias aplinkybes ir veiksnius, turinčius ar galinčius turėti įtaką Veiksmų plano priemonėms įgyvendinti, teikia Bendrovės generaliniam direktoriui ar darbuotojui, atsakingam už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą, motyvuotus pasiūlymus dėl įgyvendinamų Veiksmų plano priemonių koregavimo ar pakeitimo efektyvesnėmis.

28. Kiekvienas Bendrovės darbuotojas gali teikti pasiūlymus ir pastabas dėl Veiksmų plano nuostatų pakeitimo ir (ar) papildymo, Veiksmų plane nurodytų priemonių įgyvendinimo organizavimo ir (ar) kontrolės.

29. Atsižvelgus į Veiksmų plano įgyvendinimo ataskaitą ar sociologinių tyrimų rezultatus, kitą reikšmingą informaciją, Veiksmų plano ir jo įgyvendinimo priemonių planas prireikus gali būti atnaujinami, tačiau ne vėliau kaip likus 6 (šeši) mėnesiams iki Veiksmų plano įgyvendinimo pabaigos.

30. Veiksmų planas finansuojamas iš Bendrovės biudžeto lėšų, taip pat naudojamosi įstaigų ir institucijų teikiamomis (ne)mokamomis mokymų / seminarų antikorupcine tematika paslaugomis.

V SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

31. Veiksmų planas įsigalioja kitą dieną po jo patvirtinimo dienos. Veiksmų planas gali būti keičiamas, naikinamas ar stabdomas jo galiojimas Bendrovės generalinio direktoriaus įsakymu.

32. Veiksmų planas ir jo įgyvendinimo ataskaita viešai skelbiama Bendrovės interneto svetainėje: www.siauliuvandenys.lt, skiltyje „Korupcijos prevencija“.

33. Su Veiksmų planu supažindinamas kiekvienas Bendrovės darbuotojas Bendrovėje nustatyta tvarka. Naujai priimami darbuotojai pasirašytinai supažindinami iškart darbo sutarties sudarymo metu.
